ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 09/2551

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation (CDO) ได้ตั้งแต่ปี 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีทางเลือกในการลงทุนในตราสารทางการเงินใหม่ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยที่ธนาคารพาณิชย์ที่จะลงทุนดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความสามารถ และมีระบบบริหารความเสี่ยงที่สามารถรองรับการทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและเพียงพอ ตลอดจนมีการบันทึกบัญชีและการประเมินมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนในตราสารดังกล่าวที่สามารถสะท้อนความเสี่ยงที่ถูกต้องสอดคล้องตามมาตรฐานการบัญชี

จากภาวะความผันผวนที่เพิ่มขึ้นในตลาดการเงินโลก ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นความสำคัญของการติดตามการลงทุนในตราสาร CDO ของธนาคารพาณิชย์ให้ใกล้ชิดมากขึ้น จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้แทน ซึ่งมีสาระสำคัญเหมือนกับประกาศฉบับเดิม แต่ได้เพิ่มข้อกำหนดให้มีการรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมตามรายละเอียดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดและต้องจัดส่งรายงานดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกไตรมาสภายในวันสิ้นเดือนนับจากวันสิ้นไตรมาสแทนการจัดเก็บข้อมูลไว้ที่ธนาคารพาณิชย์ หรือจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อมีการร้องขอเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation ตามหลักเกณฑ์ในประกาศนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกธนาคาร ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

4. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก ตามเอกสารแนบ 1

5. เนื้อหา

5.1 ในประกาศฉบับนี้

"ตราสาร Collateralized Debt Obligation (CDO)" หมายความว่า ตราสารที่ออกโดยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงกระจายตัวอยู่ในอุตสาหกรรมต่างประเภท หรือต่างภูมิภาคกัน และมีข้อตกลงว่าจะจ่ายคืนเงินต้นและผลตอบแทนทั้งหมดหรือบางส่วนให้กับผู้ทรงตราสารโดยอ้างอิงกับเงื่อนไขหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit Event) ของกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้ คุณภาพของกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิง และลำดับของสิทธิที่กำหนดไว้ในตราสาร

สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงตามวรรคแรก อาจเป็นบัญชีลูกหนี้หรือตราสารหนี้ (Cash flow CDO) หรือเป็นการทำข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (Synthetic CDO) เช่น สัญญา Credit Default Swap โดยผู้ออกตราสาร CDO จะนำเงินที่ได้รับจากการออกขายตราสารไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลหรือตราสารหนี้ชั้นดี หรือฝากกับสถาบันการเงินที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตามที่กำหนดก็ได้

"ธนาคารพาณิชย์" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

"คณะกรรมการธนาคาร" หมายความว่า คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศหรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในกรณีของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

5.2 ขอบเขตของธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต

5.2.1 ให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร CDO ที่ออกโดยนิติบุคคลเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำธุรกรรม CDO ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ทั้งในและนอกประเทศ หรือคู่สัญญาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเพิ่มเติมเท่านั้น

5.2.2 ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะลงทุนในตราสาร CDO จะต้องลงทุนเฉพาะในตราสารที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ BBB ขึ้นไปหรือเทียบเท่าจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ

ตลาดหลักทรัพย์หรือสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับการยอมรับจากสากลในกรณีที่เป็นตราสารซึ่งออกขายในต่างประเทศ ทั้งนี้ หากภายหลังตราสารดังกล่าวถูกลดอันดับความน่าเชื่อถือลงจนต่ำกว่าระดับ BBB ธนาคารพาณิชย์จะสามารถถือตราสารต่อไปได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคารเท่านั้น โดยธนาคารพาณิชย์ต้องเก็บหลักฐานในการอนุมัติดังกล่าวไว้ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบด้วย

5.2.3 ธนาคารพาณิชย์จะลงทุนในตราสาร Synthetic CDO ได้ เฉพาะในกรณีที่นิติบุคคลเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำธุรกรรม CDO จะนำเงินที่ได้รับจากการออกขายตราสารดังกล่าวไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลหรือตราสารหนี้ชั้นดีหรือ**ฝากกับสถาบันการเงิน**ที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป จากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับการยอมรับจากสากลในกรณีที่เป็นตราสารซึ่งออกขายในต่างประเทศ **หรือพันธบัตรรัฐบาลไทย**

5.2.4 ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร CDO ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงดังต่อไปนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี

(1) ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ (บัญชีมาร์จิ้น)

(2) ตราสารที่นับเข้าเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ผู้ลงทุน

(3) ตราสาร CDO

5.3 หลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต

5.3.1 การบริหารความเสี่ยง

(1) ในการลงทุนในตราสาร CDO ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะ ปริมาณและความซับซ้อนของการทำธุรกรรม โดยจะต้องถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ อย่างเคร่งครัด และจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(1.1) ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดทำระเบียบผลิตภัณฑ์[1] (Product Program) สำหรับตราสาร CDO ทุกประเภท ซึ่งจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคาร

---

[1] ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

ก่อนที่จะทำธุรกรรมประเภทใหม่ทุกครั้ง โดยต้องจัดเก็บไว้เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบหรือนำส่งธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อร้องขอ ตามรายละเอียด ดังนี้

(1.1.1) สำหรับธุรกรรมที่มียอดคงค้างอยู่ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ และธนาคารพาณิชย์ไม่ประสงค์จะทำธุรกรรมดังกล่าวเพิ่มเติม

(1.1.1.1) หากสัญญาครบกำหนดก่อนวันที่ 30 มิถุนายน 2552 ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องจัดทำระเบียบผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกรรมดังกล่าว

(1.1.1.2) หากสัญญาครบกำหนดภายหลังวันที่ 30 มิถุนายน 2552 ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนผันให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำระเบียบผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกรรมดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2552

(1.1.2) สำหรับธุรกรรมประเภทเดิมที่ธนาคารพาณิชย์เคยทำมาก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ หากธนาคารพาณิชย์ประสงค์จะทำธุรกรรมดังกล่าวเพิ่มเติมโดยยังไม่มีระเบียบผลิตภัณฑ์ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และสำหรับธุรกรรมประเภทใหม่ที่ธนาคารพาณิชย์ยังไม่เคยทำมาก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดทำระเบียบผลิตภัณฑ์ให้ครบถ้วนตามเกณฑ์ก่อนที่จะลงทุนในตราสาร CDO นั้น

(1.2) ธนาคารพาณิชย์จะต้องไม่ทำธุรกรรมที่ยังไม่สามารถประเมินมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือตามวิธีการที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีไทยหรือมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(1.3) ธนาคารพาณิชย์ที่จะลงทุนในตราสาร CDO ตามที่ได้รับอนุญาตในประกาศฉบับนี้ จะต้องมีฐานะการเงินที่มั่นคงและมีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือ ความสามารถในการชำระคืนหนี้ ตัวแปรด้านตลาด หรือความเสี่ยงด้านคู่สัญญา จากการลงทุนในตราสาร CDO ทั้งในภาวะปกติและภาวะที่ตลาดมีความผันผวนสูง ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการธนาคารจะต้องกำหนดวิธีการที่ใช้ในการพิจารณาฐานะและเงินกองทุน ณ วันที่ต้องการลงทุน เพื่อพิจารณาถึงความเพียงพอของเงินกองทุนก่อนการลงทุน และผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องจะต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามวิธีการดังกล่าวก่อนการลงทุนทุกครั้ง

(2) การพิจารณาระบบบริหารความเสี่ยงว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับการลงทุนใน CDO ประเภทต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ที่จะต้องประเมินประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์เอง โดยจะต้องนำผลการจัดระดับความเสี่ยงรวมด้านตลาด และด้านปฏิบัติการ ที่ได้รับจากการตรวจสอบประจำปีของธนาคารแห่ง

ประเทศไทยมาพิจารณาประกอบด้วย ทั้งนี้ จะต้องไม่มีข้อสังเกตในเรื่องธรรมาภิบาล และการปฏิบัติตามคำสั่งการของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญด้วย

5.3.2 การป้องกันผลกระทบที่อาจมีต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน

(1) การลงทุนในตราสาร CDO รวมทั้งการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหนังสือดังต่อไปนี้ หรือที่แก้ไขหรือกำหนดเพิ่มเติม โดยถือเป็นหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจนี้ด้วย

(1.1) ประกาศและหนังสือเวียนของเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่เกี่ยวข้อง ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดต่อไป

(1.2) มาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทของธนาคารแห่งประเทศไทย

(1.2.1) หนังสือที่ นต. (ว) 31/2541 เรื่อง หลักปฏิบัติในการปล่อยสภาพคล่องเงินบาทให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2541

(1.2.2) หนังสือที่ ธปท.ฝกช. (02)ว. 371/2551 เรื่อง ขอความร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551

(1.3) หนังสืออื่นๆ ที่ ธปท. กำหนดเพิ่มเติม

(2) การลงทุนในตราสาร CDO รวมทั้งการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ธนาคารพาณิชย์จะต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอย่างเคร่งครัด

5.3.3 การบันทึกบัญชีและการเปิดเผยข้อมูล

(1) ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดประเภทเงินลงทุน บันทึกบัญชี บันทึกการด้อยค่าและเปิดเผยข้อมูลการลงทุนในตราสาร CDO ให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ซึ่งในขณะที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีไทยในเรื่องดังกล่าว ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยในเรื่องของการจัดประเภทเงินลงทุนและบันทึกบัญชีสำหรับตราสาร CDO สามารถสรุปได้ตามเอกสารแนบ 2

(2) ในการพิจารณาจัดประเภทเงินลงทุนและบันทึกบัญชีสำหรับตราสาร CDO ตาม 5.3.3 (1) นั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องพิจารณาทั้งรูปแบบและเนื้อหาในสัญญาร่วมกับความตั้งใจและความสามารถในการลงทุน รวมทั้งพิจารณาความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างอนุพันธ์แฝงและตราสารหลักประกอบด้วย ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดทำกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเภทและบันทึกบัญชี ตลอดจนจัดเก็บหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการ

พิจารณาดังกล่าวไว้เพื่อให้ผู้สอบบัญชีและธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการตรวจสอบ หรือนำส่งเมื่อมีการร้องขอด้วย

5.3.4 การจัดเก็บข้อมูลและการรายงาน

(1) ธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในตราสาร CDO จะต้องจัดเก็บเอกสารหลักฐานในการลงทุนดังกล่าวไว้ที่ธนาคารพาณิชย์เอง เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบหรือจัดส่งสำเนาให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ ซึ่งรวมถึงข้อมูลตาม (2) และรายละเอียดอื่นๆ ที่สำคัญด้วย ได้แก่ ลักษณะและโครงสร้างของธุรกรรม รวมทั้งลักษณะพิเศษ (ถ้ามี) สินทรัพย์อ้างอิงทั้งหมดในกลุ่ม จัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับระดับความน่าเชื่อถือของตราสารอย่างน้อยเป็นรายไตรมาส และเอกสารสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) ธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในตราสาร CDO ต้องจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรม โดยมีรายละเอียดของข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ เลขที่อ้างอิง วันที่ทำธุรกรรม วันครบกำหนดของตราสาร วัตถุประสงค์ ประเภทของธุรกรรม ฐานะการทำธุรกรรมคู่สัญญา ประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง สกุลเงินของสินทรัพย์อ้างอิง สกุลเงินของตราสาร ระดับความน่าเชื่อถือของตราสาร จำนวนเงิน มูลค่ายุติธรรมของธุรกรรม และผลกำไรขาดทุน ในรูปของสื่อคอมพิวเตอร์ตามแบบรายงานการทำธุรกรรม Credit Derivatives ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Derivatives และจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกไตรมาสภายในวันสิ้นเดือนนับจากวันสิ้นไตรมาส ผ่านทางระบบบริหารข้อมูลผ่านทางช่องทาง DMS DA (Extranet)

5.3.5 การกำกับดูแล

(1) เพื่อความระมัดระวังในการพิจารณาฐานะ และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมสำหรับการอนุญาตธุรกรรมตามประกาศฉบับนี้ โดยให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติดังนี้

(1.1) ให้ประเมินมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมดังต่อไปนี้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกวันสิ้นเดือน ไม่ว่าธุรกรรมดังกล่าวจะจัดอยู่ในบัญชีเพื่อการค้าหรือบัญชีเพื่อการธนาคารก็ตาม

(1.1.1) อนุพันธ์แฝง หรือธุรกรรมเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์แฝงทั้งจำนวนในกรณีที่ไม่สามารถประเมินมูลค่ายุติธรรมส่วนที่เป็นอนุพันธ์แฝงได้อย่างน่าเชื่อถือ

(1.1.2) ธุรกรรม Synthetic Collateralized Debt Obligations, Credit Linked Notes, First to default Credit Linked Notes, Proportionate Credit Linked Notes

(1.1.3) ธุรกรรมอื่นในบัญชีเพื่อการค้าทั้งหมด

(1.1.4) ธุรกรรมที่ใช้ในการป้องกันความเสี่ยง (Hedging Instruments) สำหรับธุรกรรมตามกล่าวข้างต้น (ถ้ามี)

ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่ามีผลขาดทุนสุทธิให้นำผลขาดทุนสุทธิดังกล่าวมาหักออกจากเงินกองทุน ณ สิ้นงวดการบัญชีล่าสุดของธนาคารพาณิชย์ ถ้ามีผลทำให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องกำหนดไว้อย่างละเอียดชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยรวมถึงการกำหนดเกี่ยวกับการรายงานบุคคลที่เกี่ยวข้องตามระดับความรุนแรงและระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนด้วย สำหรับปัญหาที่รุนแรงจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการธนาคารเพื่อพิจารณาสั่งการและเร่งดำเนินการแก้ไข รวมทั้งจะต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบถึงแนวทางการแก้ปัญหาด้วย

(1.2) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์จะลงทุนใน CDO เพิ่มเติม ธนาคารพาณิชย์จะต้องประเมินมูลค่ายุติธรรม ณ สิ้นวันก่อน ของธุรกรรมตามข้อ 5.3.5 (1.1.1) ถึงข้อ 5.3.5 (1.1.4) ถ้ามีผลขาดทุนสุทธิให้นำมาหักออกจากเงินกองทุน ณ สิ้นงวดการบัญชีล่าสุดของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ เงินกองทุนที่คำนวณได้จะต้องไม่ต่ำกว่าอัตราตามที่กฎหมายกำหนด และมีเพียงพอที่จะรองรับ CDO ที่ต้องการจะลงทุนเพิ่ม มิฉะนั้น ธนาคารพาณิชย์จะทำธุรกรรมดังกล่าวไม่ได้

(2) ธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในตราสาร CDO จะต้องดูแลให้สัญญามีผลบังคับตามกฎหมาย และจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนและหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 3 รวมทั้งหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกรรมนี้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.3.6 ข้อกำหนดอื่น

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจมีความจำเป็นต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงกรอบหรือหลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมหรือการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์สำหรับการลงทุนในตราสาร CDO ในอนาคตตามความเหมาะสม **รวมทั้งสงวนสิทธิในการระงับการลงทุน จำกัดปริมาณธุรกรรม การกำหนดให้สำรองเพิ่มเติม หรือมาตรการอื่นใด ในกรณีที่พบว่าธนาคารพาณิชย์ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือตรวจสอบพบการถือปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ใดที่ไม่รัดกุมหรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ**

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2551

(นางธาริษา วัฒนเกส)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

เอกสารแนบ 1

ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ลำดับ	วันที่ประกาศ ธปท. / หนังสือเวียน	ประเภท	เลขที่	เรื่อง
1	16 พฤศจิกายน 2550	ประกาศ ธปท.	สนส. 8/2550	การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation (หนังสือเวียนที่ ฝนส.(21)ว. 179/2550 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550)

การจัดประเภทเงินลงทุนและบันทึกบัญชีสำหรับตราสาร CDO

ในการจัดประเภทเงินลงทุนและบันทึกบัญชีสำหรับตราสาร CDO ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามแนวทางของ International Accounting Standard No. 39 Financial Instrument : Recognition and Measurement (IAS 39) รวมทั้งฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดการจัดประเภทเงินลงทุนและบันทึกบัญชีสำหรับตราสาร CDO สรุปได้ดังนี้

1. กรณี Cashflow CDO ซึ่งไม่มีอนุพันธ์ด้านเครดิตเป็นองค์ประกอบ ให้จัดประเภทตามวัตถุประสงค์ในการถือตราสาร ซึ่งต้องพิจารณาทั้งจากรูปแบบและเนื้อหาในสัญญาร่วมกับความตั้งใจและความสามารถในการลงทุนประกอบด้วย โดยสามารถจัดประเภทเป็นได้ทั้งถือจนครบกำหนด เผื่อขาย และเพื่อค้า

2. กรณี Synthetic CDO ซึ่งเป็นตราสารที่มีองค์ประกอบของอนุพันธ์ด้านเครดิตกับสัญญาหลัก ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยอนุพันธ์แฝง โดยให้พิจารณาว่าอนุพันธ์แฝงและสัญญาหลักมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดหรือไม่ กรณีที่ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจะต้องมีการแยกการจัดประเภทและบันทึกบัญชี ดังนี้

- กรณีที่สามารถแยกหามูลค่าอนุพันธ์แฝงและสัญญาหลักได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้จัดอนุพันธ์แฝงดังกล่าวเป็นเงินลงทุนประเภทเพื่อค้า และประเมินมูลค่ายุติธรรมส่วนที่เป็นอนุพันธ์แฝงโดยบันทึกกำไรขาดทุนจากการประเมินมูลค่าดังกล่าวเข้าบัญชีกำไรขาดทุน สำหรับสัญญาหลักให้จัดเป็นเงินลงทุนตามวัตถุประสงค์ในการถือตราสาร ซึ่งต้องพิจารณาจากรูปแบบและเนื้อหาในสัญญาร่วมกับความตั้งใจและความสามารถในการลงทุนประกอบด้วย ซึ่งอาจจัดประเภทสัญญาหลักเป็นได้ทั้งถือจนครบกำหนด เผื่อขาย และเพื่อค้า

- กรณีไม่สามารถแยกหามูลค่าอนุพันธ์แฝงและสัญญาหลักได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้ประเมินมูลค่ายุติธรรมทั้งสัญญาและจัดเป็นเงินลงทุนประเภทเพื่อค้า โดยบันทึกกำไรขาดทุนจากการประเมินมูลค่าดังกล่าวเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

3 สำหรับ CDO ที่มีลักษณะพิเศษ ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

- กรณีผู้ลงทุนสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์อ้างอิงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำกำไรจากการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารสินทรัพย์อ้างอิงด้วยตนเอง หรือการจ้างผู้จัดการบริหารแทน โดยรับรู้กำไรที่กล่าวในรูปแบบใดๆ ก็ตาม เช่น เงินสด การเพิ่ม Coupon หรือการเพิ่ม Subordination ฯลฯ ไม่อนุญาตให้ถือเป็นเงินลงทุนประเภทถือจนครบกำหนด

- กรณี CDO ที่ผู้ออกสามารถ 1) ชำระคืนก่อนกำหนด และ 2) ในจำนวนที่ลดต่ำลงกว่าจำนวนเงินลงทุนเริ่มแรกอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขตาม IAS 39 ที่จะจัดเป็นตราสารที่ถือจนครบกำหนดนั้น เช่น ตราสาร CDO ตั้งแต่ Mezzanine tranche ลงไปอาจเข้าข่ายได้รับชำระคืนในจำนวนเงินที่ต่ำกว่าจำนวนเงินลงทุนเริ่มแรกอย่างมีนัยสำคัญตาม 2) ข้างต้น จึงอาจไม่เข้าเงื่อนไขตาม IAS 39 ที่จะจัดเป็นตราสารที่ถือจนครบกำหนดซึ่งจะต้องพิจารณารายละเอียดของธุรกรรมเป็นรายกรณี

การกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนและการนับลูกหนี้รายใหญ่

1. การดำรงเงินกองทุน

1.1 ตราสาร Cashflow CDO ในบัญชีเพื่อการธนาคารของธนาคารพาณิชย์หรือตราสารหลักของ Synthetic CDO ที่จัดอยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร ให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนสำหรับเงินลงทุนในตราสาร CDO ที่ออกโดยนิติบุคคลเฉพาะกิจ โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของนิติบุคคลเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นผู้ออกตราสาร ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนและหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศหรือสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ จนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

1.2 ตราสาร CDO ในบัญชีเพื่อการค้าของธนาคารพาณิชย์ หรือ Credit Derivatives ที่เป็นอนุพันธ์แฝงของ Synthetic CDO ให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน โดยมีวิธีการคำนวณดังต่อไปนี้

1.2.1 กรณี Cashflow CDO ให้ใช้แนวทางของหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ซึ่งประกอบด้วยความเสี่ยงใน 2 ส่วน ได้แก่ Specific Risk และ General Market Risk ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน โดย Specific risk ให้คำนวณโดยใช้น้ำหนักเงินกองทุนตามสินทรัพย์แต่ละรายที่ธนาคารพาณิชย์รับความเสี่ยงมา หากมีข้อสงสัยให้ธนาคารพาณิชย์หารือธนาคารแห่งประเทศไทย

1.2.2 กรณี Synthetic CDO ตราสารหลักที่จัดประเภทเป็น Trading จะต้องคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาด โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยทั้ง General Market Risk และ Specific Risk สำหรับ Credit Derivative ที่เป็นอนุพันธ์แฝงของตราสาร CDO นั้น ให้ถือปฏิบัติตามประกาศว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Derivatives และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน โดย Specific risk ให้คำนวณโดยใช้น้ำหนักเงินกองทุนตามสินทรัพย์แต่ละรายที่ธนาคารพาณิชย์รับความเสี่ยงมา หากมีข้อสงสัยให้ธนาคารพาณิชย์หารือธนาคารแห่งประเทศไทย

2. การนับลูกหนี้รายใหญ่

ให้ธนาคารพาณิชย์นับบุคคลดังต่อไปนี้ ในการคำนวณลูกหนี้รายใหญ่ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

2.1) นิติบุคคลเฉพาะกิจ

มูลค่าเงินลงทุนในตราสาร CDO ของนิติบุคคลเฉพาะกิจ เมื่อรวมกับจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อเพื่อนิติบุคคลเฉพาะกิจรายนั้น เมื่อสิ้นวันหนึ่งๆ ต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์

2.2) ลูกหนี้ที่เป็นสินทรัพย์อ้างอิง

ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดทำระบบงานภายในเพื่อควบคุมดูแลให้ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงอันเกิดจากสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่ธนาคารพาณิชย์รับความเสี่ยงมา ซึ่งเมื่อรวมกับธุรกรรมการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อเพื่อบุคคลนั้น เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์นั้นด้วย สำหรับการคำนวณเงินลงทุนในสินทรัพย์อ้างอิงที่เกิดจากตราสาร CDO ให้คำนวณตามความเสี่ยง (Exposure) ที่ธนาคารพาณิชย์มีต่อสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายซึ่งสะท้อนระดับ (Tranche) ของตราสาร CDO ที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุน เช่น การพิจารณา Sensitivity ของเงินลงทุนในตราสาร CDO ต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับความน่าเชื่อถือสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย หากมีข้อสงสัยให้ธนาคารพาณิชย์หารือธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีหลักฐานไว้ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ หรือจัดส่งสำเนาให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

คำถาม-คำตอบแนบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralised Debt Obligation

เพิ่มเติมวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2552

	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
1	สำหรับ CDO : กรณี Synthetic CDO ไม่สามารถแยกหามูลค่าอนุพันธ์แฝงและสัญญาหลักได้ (Trading Book) (สนส.09/2551)	
	▪ การดำรงเงินกองทุนด้านตลาดวิธี SA สำหรับ Credit Derivative (เอกสารแนบ 3/1) “ตราสารหลักใช้หลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย สำหรับ Credit Derivative นั้น Specific risk ให้คำนวณโดยใช้น้ำหนักเงินกองทุนตามสินทรัพย์แต่ละรายที่ธนาคารรับความเสี่ยงมา” ขอตัวอย่างการคำนวณ	- สำหรับ ธพ. ที่ลงทุนในตราสาร Synthetic CDO และสามารถระบุได้ว่าสินทรัพย์อ้างอิงที่ ธพ. รับความเสี่ยงมาคือตัวใดบ้างในจำนวนเท่าใด ก็ให้ ธพ. ดำรงเงินกองทุนตามสินทรัพย์อ้างอิงที่ ธพ. รับความเสี่ยงมาจริง ทั้งนี้ ภาระความเสี่ยงของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่ ธพ. รับมาจะแตกต่างกันสำหรับการลงทุนใน CDO tranche ที่ต่างกัน หากไม่สามารถระบุได้ ให้หารือ ธปท. เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับการทำธุรกรรมเป็นรายกรณีไป ตัวอย่าง: ตามเอกสารแนบ
	▪ ธพ. คำนวณเงินกองทุนรองรับ Specific risk สำหรับ CDO แล้ว ธนาคารจะต้องคิดความเสี่ยงด้านเครดิตอีกหรือไม่	- ผู้ลงทุนในตราสาร Synthetic CDO ใน Trading Book ของ ธพ. ต้องคำนวณเงินกองทุนสำหรับ Specific risk ของ Issuer (SPV) หรือ Collateral แล้วแต่กรณีและสำหรับ Specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงด้วย
	▪ ถ้าธนาคารใช้วิธี IMA มีหลักเกณฑ์การคำนวณ ขอตัวอย่างการคำนวณ	- หาก ธพ. ได้รับอนุญาตจาก ธปท. ให้ใช้วิธี IMA (Internal Model Approach) ในการคำนวณเงินกองทุน Specific risk และ General market risk ก็ให้ ธพ. ปฏิบัติตามเกณฑ์ดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจาก Internal Model ของแต่ละ ธพ. อาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้น หากยังมีข้อสงสัยให้ ธพ. หารือ ธปท. เป็นรายกรณี
	การนับลูกหนี้รายใหญ่ของสินทรัพย์อ้างอิงในการคำนวณลูกหนี้รายใหญ่ตาม ข้อ 2.2 “การคำนวณเงินลงทุนในสินทรัพย์อ้างอิงที่เกิดจากตราสาร CDO ให้คำนวณตามความเสี่ยง(Exposure) ที่ ธพ. มีต่อสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย ซึ่งสะท้อนระดับของตราสาร CDO ที่ ธพ.	- ในการลงทุนในตราสาร CDO ในแต่ละระดับ (Tranche) นั้น ธพ. ต้องทราบภาระความเสี่ยงที่มีในสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย ซึ่ง ธพ. ต้องนับสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายตามภาระความเสี่ยงที่รับมาจริง ทั้งนี้ ภาระความเสี่ยงของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่ ธพ. รับมาจะแตกต่างกันสำหรับการลงทุนใน CDO tranche ที่ต่างกัน หากไม่สามารถระบุได้ ให้หารือ ธปท. เพื่อ

ประเด็นหารือ		แนวคำตอบ
	ลงทุน เช่นการพิจารณา Sensitivity ของเงินลงทุนในตราสาร CDO ต่อการปลี่ยนแปลงของระดับความน่าเชื่อถือสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย" (สนส.09/2551 เอกสารแนบ 3/2) ขอตัวอย่างการคำนวณ	พิจารณากำหนดแนวทางการนับลูกหนี้รายใหญ่เพื่อรองรับการทำธุรกรรมเป็นรายกรณีไป ตัวอย่าง: ตามเอกสารแนบ
2	สำหรับ Credit Derivatives (Trading Book) (สนส.10/2551) ▪ ธพ. คำนวณเงินกองทุนรองรับ Specific risk สำหรับ CLN และ FTDN แล้ว ธนาคารจะต้องคิดความเสี่ยงด้านเครดิตอีกหรือไม่ ถ้าธนาคารใช้วิธี IMA มีหลักเกณฑ์การคำนวณอย่างไร ขอตัวอย่างการคำนวณ	- ในการคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดสำหรับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยนั้น Specific risk ที่ผู้ลงทุนในตราสาร CLN และ FTDN ต้องดำรงเงินกองทุนประกอบด้วย Specific Risk ของสินทรัพย์อ้างอิง และ Specific Risk ของ Issuer ด้วย ทั้งนี้ หาก ธพ. ได้รับอนุญาตจาก ธปท. ให้ใช้วิธี IMA (Internal Model Approach) ในการคำนวณ Specific risk ก็ให้ ธพ. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย แต่หากยังข้อสงสัยให้ ธพ. หารือ ธปท. เป็นรายกรณี
3	กรณีที่ ธพ. Restructure ธุรกรรม CDO จะต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบหรือไม่ จะต้องรายงานในแบบรายงานยอดคงค้างธุรกรรม Credit Derivatives อย่างไร	โดยปกติ ธพ. ที่ทำธุรกรรม CDO หรือธุรกรรม Synthetic CDO ต้องรายงานยอดคงค้างการทำธุรกรรมในแบบรายงานยอดคงค้างธุรกรรม Credit Derivatives ให้ ธปท. ทราบเป็นประจำทุกสิ้นไตรมาส โดยในกรณีที่ ธพ. มีการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขของธุรกรรม CDO หรือ Synthetic CDO ที่ทำไปแล้ว เช่น การเปลี่ยนสัดส่วนของ Subordinate หรือการเปลี่ยนสินทรัพย์อ้างอิงที่หนุนหลังตราสารดังกล่าว เป็นต้น ให้ ธพ. รายงานธุรกรรมดังกล่าวโดยใช้ Ref. No. เดิม และให้ปฏิบัติดังนี้ 1. ให้ update ข้อมูลทั้งหมดให้สอดคล้องกับธุรกรรมใหม่ที่ทำ 2. กรณีการรายงาน Gain/Loss ของธุรกรรม ณ วันสิ้นไตรมาสที่มีการ Restructure ให้รายงานตามวิธีการเดิม นั่นคือ รายงานผลกำไรขาดทุนจากการทำธุรกรรม ณ วันที่รายงาน (ซึ่งคือธุรกรรมที่ Restructure แล้ว) เปรียบเทียบกับวันสิ้นไตรมาสก่อนหน้า (ธุรกรรมเดิม ณ สิ้นไตรมาสก่อนหน้า)

ประเด็นหารือ		แนวคำตอบ
		3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในช่อง Notes ดังนี้ Note ช่องที่ 1 : จำนวนเงินที่ได้ Settle กันไปแล้ว (ถ้ามี) ทั้งในกรณีที่ ธพ. เป็นผู้รับเงิน หรือกรณีที่ ธพ. เป็นผู้จ่ายเงิน โดยในกรณีที่ ธพ. เป็นผู้จ่ายเงินให้รายงานด้วยเครื่องหมายลบ Note ช่องที่ 2 : วันที่ที่ทำการ Restructure ทั้งนี้ ข้อมูลเพิ่มเติมที่กล่าว ให้รายงานในแบบรายงานทุกไตรมาสจนกว่าสิ้นสุดธุรกรรม

ตัวอย่างวิธีการคำนวณเงินลงทุนในสินทรัพย์อ้างอิงที่หนุนหลัง ตราสาร Synthetic CDO

ตัวอย่าง SPV แห่งหนึ่ง ขาย Protection ให้กับ ธพ. A สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงที่เป็นหุ้นกู้ของบริษัท 10 แห่ง ดังตาราง โดย SPV ออกตราสาร Synthetic CDO 4 รูปแบบ คือ Super Senior, Senior, Mezzanine และ Equity tranche โดย ธพ. B ลงทุนใน Mezzanine tranche 20 ล้านบาท

หุ้นกู้	มูลค่า (ลบ.)
บริษัท ก (AAA)	10
บริษัท ข (AAA)	15
บริษัท ค (AA)	5
บริษัท ง (A)	20
บริษัท จ (A)	15
บริษัท ฉ (BBB)	20
บริษัท ช (BB)	5
บริษัท ซ (B+)	4
บริษัท ญ (B)	3
บริษัท ฎ (ไม่มี Rating)	3
รวมสินทรัพย์อ้างอิง	100

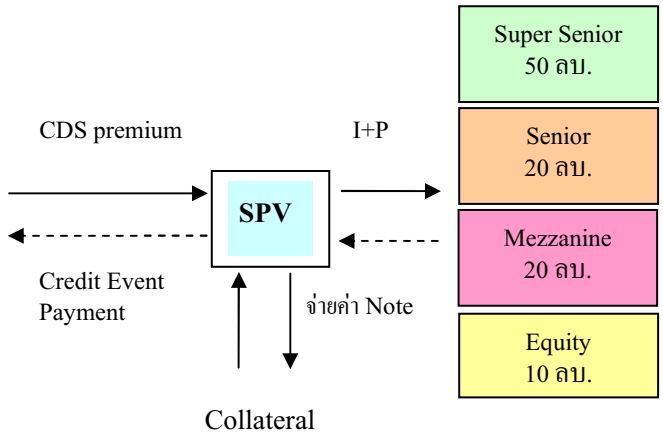

วิธีการ

- ธพ. B ต้องคำนวณหาภาระความเสี่ยงที่มีในสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายจากจำนวนทั้งหมด 10 ราย ที่หนุนหลังตราสาร Synthetic CDO ในที่นี้ สมมติว่า ภาระความเสี่ยงของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่ ธพ. B รับมาจากการลงทุนใน Synthetic CDO ระดับ Mezzanine tranche เป็นดังนี้

ลูกหนี้ที่หนุนหลัง ตราสาร Synthetic CDO	เงินลงทุนในสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย
บริษัท ก (AAA)	0.5 ลบ.
บริษัท ข (AAA)	0.5 ลบ.
บริษัท ค (AA)	1.5 ลบ.
บริษัท ง (A)	3 ลบ.
บริษัท จ (A)	2.5 ลบ.
บริษัท ฉ (BBB)	5 ลบ.
บริษัท ช (BB)	3 ลบ.
บริษัท ซ (B+)	2 ลบ.
บริษัท ญ (B)	1 ลบ.
บริษัท ฎ (ไม่มี Rating)	1 ลบ.
รวมเงินลงทุนในตราสาร Synthetic CDO	20 ล้านบาท

<u>วิธีการนับลูกหนี้รายใหญ่</u>

เงินลงทุนในตราสาร Synthetic CDO ของ ธพ. B 20 ลบ. ให้ถือเป็นการลงทุนในสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายในจำนวนเท่ากับภาระความเสี่ยงที่ ธพ. มีต่อสินทรัพย์อ้างอิงรายนั้น ได้แก่ บริษัท ก 0.5 ลบ. บริษัท ข 0.5 ลบ. บริษัท ค 1.5 ลบ. .....ถึงบริษัท ฎ 1 ลบ. ตามตารางข้างต้น ดังนั้น ธพ. ต้องนำภาระความเสี่ยงในสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่คำนวณได้ ไปรวมในการคำนวณลูกหนี้รายใหญ่สำหรับบริษัท ก ถึงบริษัท ฎ ด้วย โดยเมื่อนำภาระความเสี่ยงในสินทรัพย์อ้างอิงดังกล่าวรวมกับเงินให้สินเชื่อ เงินลงทุน ก่อภาระผูกพันและธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายสินเชื่อเพื่อบุคคลดังกล่าว ณ สิ้นวันหนึ่งๆ ต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนทั้งสิ้นของ ธพ. B

ตัวอย่างวิธีการคำนวณ Specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงของ Credit Derivative ของตราสาร Synthetic CDO

ตัวอย่าง ธพ. B ลงทุนในตราสาร Synthetic CDO ที่อยู่ในระดับ Mezzanine tranche เป็นมูลค่า 20 ล้านบาท ซึ่ง SPV เป็นผู้ออกโดยมีสินทรัพย์ที่หนุนหลังเป็นหุ้นกู้ของบริษัท ก,ข,ค,ง, ... ฎ. ในที่นี้ สมมติว่า ภาระความเสี่ยงต่อสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่ ธพ. รับมาจริงจากการลงทุนใน Synthetic CDO ระดับ Mezzanine tranche ที่ ธพ. B ลงทุนเป็นดังตารางข้างต้น ทั้งนี้ ธพ. B ถือตราสารดังกล่าวไว้ในบัญชีเพื่อการค้า

<u>วิธีการ</u>

- ให้ ธพ. แยกมูลค่าอนุพันธ์แฝง (Credit derivatives) และสัญญาหลัก (ตราสารหลักของ Synthetic CDO) โดยสัญญาหลักให้ดำรงเงินกองทุนตามประเภทเงินลงทุน (ตามโจทย์เป็น Trading Book ต้องคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับ General market risk และ Specific risk) ส่วน Credit derivatives ให้ดำรงเงินกองทุนสำหรับ Specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายที่ ธพ. รับความเสี่ยงมา โดยคำนวณน้ำหนักเงินกองทุนตามประเภทของสินทรัพย์แต่ละรายที่ ธพ. รับความเสี่ยงมาดังกล่าว

วิธีการคำนวณเงินกองทุนรองรับ Specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิง

สมมติ หุ้นกู้ของบริษัท ก, ข, ค, ...ถึง ฎ เป็นตราสารที่มี Rating และอายุคงเหลือตามตารางข้างล่างนี้ ซึ่งตามหลักเกณฑ์ในประกาศ ธปท. ที่ สนส. 94/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน กำหนดให้ได้รับน้ำหนักเงินกองทุนตามตาราง ดังนั้น เงินกองทุนเพื่อรองรับ Specific risk ของสินทรัพย์แต่ละรายที่ ธพ. B รับความเสี่ยงมา จึงคำนวณ ดังนี้

ลูกหนี้ที่หนุนหลังตราสาร Synthetic CDO	**อายุคงเหลือ**	**น้ำหนักเงินกองทุน**	**เงินกองทุนเพื่อรองรับ Specific risk สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย**
บริษัท ก (AAA)	5 ปี	1.6%	0.5 ลบ. X 1.6% = 0.008 ลบ.
บริษัท ข (AAA)	5 ปี	1.6%	0.5 ลบ. X 1.6% = 0.008 ลบ.
บริษัท ค (AA)	5 ปี	8%	1.5 ลบ. X 8% = 0.12 ลบ.
บริษัท ง (A)	5 ปี	8%	3 ลบ. X 8% = 0.24 ลบ.
บริษัท จ (A)	5 ปี	8%	2.5 ลบ. X 8% = 0.2 ลบ.
บริษัท ฉ (BBB)	5 ปี	8%	5 ลบ. X 8% = 0.4 ลบ.
บริษัท ช (BB)	5 ปี	8%	3 ลบ. X 8% = 0.24 ลบ.
บริษัท ซ (B+)	5 ปี	12%	2 ลบ. X 12% = 0.24 ลบ.
บริษัท ญ (B)	5 ปี	12%	1 ลบ. X 12% = 0.12 ลบ.
บริษัท ฎ (ไม่มี Rating)	5 ปี	8%	1 ลบ. X 8% = 0.08 ลบ.
รวมเงินกองทุนเพื่อรองรับ Specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงของ Credit derivatives			**1.656 ล้านบาท**

คำถาม-คำตอบแนบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation

ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2561

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1.	ในการพิจารณาระบบบริหารความเสี่ยงของ ธพ. ว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับการลงทุนใน CDO ประเภทต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของ ธพ. ต้องนำผลการจัดระดับความเสี่ยงรวมด้านตลาดและด้านปฏิบัติการที่ได้รับจากการตรวจสอบประจำปีของ ธปท. มาพิจารณาประกอบด้วยนั้น เนื่องจากปัจจุบัน ธปท. เปลี่ยนแปลงแนวทางการตรวจสอบจากการตรวจสอบตามประเภทของความเสี่ยงหลัก 5 ด้าน (risk based approach) เป็นการตรวจสอบตามลักษณะธุรกรรมที่มีนัยสำคัญของแต่ละ สง. (significant activity approach: SA approach) ผลการจัดระดับความเสี่ยงรวมด้านตลาดและด้านปฏิบัติการ จะหมายถึง หรือ จะอ้างอิงจากผลการประเมินความเสี่ยงในหัวข้อใดภายใต้แนวทางการตรวจสอบตามลักษณะธุรกรรมที่มีนัยสำคัญ	ผลการจัดระดับความเสี่ยงรวมด้านตลาดและด้านปฏิบัติการ ให้หมายถึง ผลการประเมินความเสี่ยงธุรกรรมในบัญชีเพื่อการค้า (SA Trading) และ/หรือผลการประเมินความเสี่ยงการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน (SA ALM) ที่ ธพ. ได้รับจากการตรวจสอบตามลักษณะธุรกรรมที่มีนัยสำคัญของแต่ละ สง. (SA approach) ของ ธปท.